

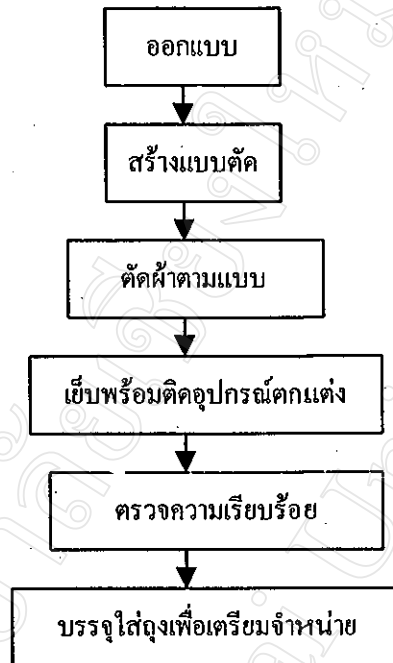
บทที่ 3

ลักษณะของอุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าในครัวเรือน

อุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าในครัวเรือน เป็นกิจการที่ทำกันอย่างแพร่หลายในตำบลร่องฟอง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยในแต่ละครัวเรือนจะผลิตสินค้าประเภทเสื้อผ้าและกระเป๋า ตามที่แต่ละครัวเรือนมีความถนัด จะมีการผลิตตลอดทั้งปี ปริมาณการผลิตของแต่ละครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับ เงินทุน ฝีมือ และยอดสั่งซื้อ ซึ่งทำให้แต่ละครัวเรือนจะมีปริมาณการผลิตมากน้อยต่างกัน ไป สถานที่ในการประกอบกิจการของแต่ละครัวเรือนส่วนใหญ่จะเป็นบริเวณที่อยู่อาศัยของผู้ประกอบการนั้น ๆ อุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าในครัวเรือนที่ศึกษานี้อาศัยข้อมูลจากกรณีศึกษาของ 3 โรงงาน ผลิตสินค้าแตกต่างกัน แต่ละโรงงานจึงมีรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการผลิตดังนี้

3.1 โรงงานที่ 1 โรงงานผลิตกางเกงโจี และกางเกงขาก๊วย

1. สินค้าที่ผลิต - เป็นโรงงานที่ผลิตสินค้าได้แก่กางเกงโจี ทั้งแบบขาสั้นและขายาว
2. สถานที่ตั้งกิจการ - หมู่ที่ 3 ตำบลร่องฟอง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
3. เจ้าของกิจการ - เป็นหญิงอายุ 42 ปี สถานภาพหม้าย การศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์เคยเป็นลูกจ้างของกิจการตัดเย็บเสื้อผ้ากันหนาว มานานกว่า 5 ปี เมื่อมีเงินทุนก้อนหนึ่งจึงมาเปิดกิจการของตนเอง
4. การจ้างงาน - มีคนงานจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นคนในหมู่บ้าน การจ่ายเงินค่าจ้างคิดตามจำนวนกางเกงที่คนงานตัดได้ในแต่ละวัน นอกจากนี้จะให้ช่วยบรรจุใส่ถุงพลาสติกใสเพื่อรอการจำหน่าย ส่วนการเย็บเจ้าของกิจการจะนำไปส่งให้ช่างประจำที่มีจักรอุตสาหกรรมเย็บ โดยจะจ่ายค่าจ้างคิดตามจำนวนกางเกงที่เย็บได้
5. วัตถุดิบ - ผ้า เชือกผูกเอว ยางยืด ซิป กระจุม ป้ายยี่ห้อ ด้าย ถุงพลาสติก กระจอบฟาง
6. การสั่งซื้อวัตถุดิบ - สั่งซื้อผ้าซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญจากพ่อค้าเจ้าประจำในตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ซึ่งพ่อค้าจะนำผ้ามาให้เลือกถึงที่บ้าน ซึ่งมีให้เลือก 2 แบบ คือผ้าเป็นม้วนที่มาจากโรงงาน และผ้าเป็นพับที่เหลื่อม้วน โดยจะจำหน่ายตามน้ำหนักผ้า นอกจากนี้ยังสั่งซื้ออุปกรณ์ตกแต่งกางเกงได้แก่ ป้ายยี่ห้อ เชือกผูกเอว จากพ่อค้าเหล่านี้เลย ส่วนด้าย กระจุม ยางยืด และซิป จะซื้อจากร้านประจำในตัวอำเภอเมืองแพร่
7. ขั้นตอนการผลิต - ในการผลิตของโรงงานที่ 1 จะเป็นไปตามขั้นตอนดังนี้

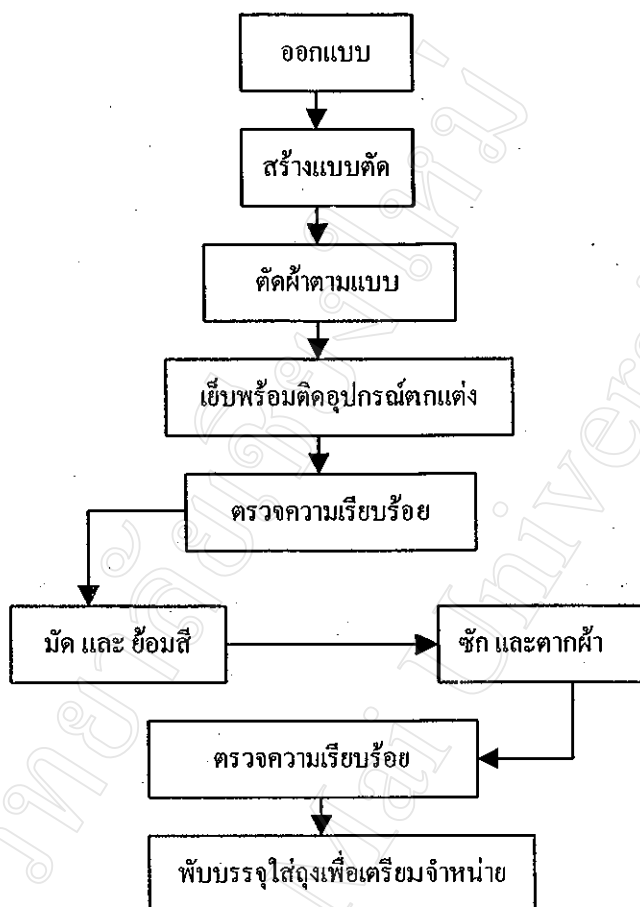
ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดในการผลิตดังนี้ จะทำการวาดแบบกางเกง แล้วแบ่งผ้าตามความยาวที่ต้องการ วิธีการแบ่งผ้าจะมี 2 แบบ แบบที่ 1 สำหรับผ้าที่มีความหนาซึ่งจะใช้สำหรับตัดกางเกงใจอี้ จะใช้วิธีการพับทบซ้อนกันไปเรื่อย ๆ โดยความกว้างของผ้าแต่ละชั้นจะขึ้นอยู่กับขนาดของแบบกางเกง วิธีแบ่งผ้าแบบที่ 2 สำหรับผ้าที่มีความบาง จะใช้ตะปู 2 ตัว ตอกไว้บนราวไม้ความสูงระดับสายตา ระยะห่างเท่ากับความกว้างของผ้าที่ต้องการเสียบชายผ้าด้านหนึ่งไว้กับตะปูตัวหนึ่ง แล้วเสียบชายอีกด้านไว้กับตะปูอีกตัว ทำซ้อนกันจนหมดความยาวผ้า เมื่อได้ผ้าตามขนาดที่ต้องการ ลูกจ้างจะทำการตัดผ้าตามแบบที่วางไว้ โดยใช้เครื่องตัดผ้ากดบนผ้าที่พับทบกันตามแบบ ได้แก่ ส่วนที่เป็นกางเกง และส่วนที่เป็นกระเป๋ากางเกงใจอี้ แล้วแยกแต่ละส่วนใส่ถุง ส่วนกางเกงขาถัก จะตัดส่วนที่เป็นกางเกง และสายผูกเอวแล้วแยกใส่ถุง เพื่อเตรียมส่งนำไปส่งให้ช่างเย็บนำไปเย็บเป็นตัวกางเกง เมื่อได้ช่างเย็บทำงานเสร็จ เจ้าของกิจการจะไปรับงานเพื่อให้ตรวจสอบความเรียบร้อย แยกสี แยกขนาดของกางเกง แล้วพับ เพื่อบรรจุใส่กระสอบฟาง เพื่อนำส่งให้ลูกค้าตามใบสั่งซื้อ

8. การจำหน่าย -- กิจการนี้เป็นกิจการที่ผลิตสินค้าเพื่อรอคำสั่งซื้อจากลูกค้า ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่จะ

เป็นร้านค้าในย่านค้าส่งในกรุงเทพฯ ได้แก่ ตลาดโบ๊เบ๊ ประตูนํ้า ใบบอก ฯ โดยไม่มีเงินมัดจำ โดยจะส่งสินค้าผ่านทางบริษัทขนส่งสินค้า เมื่อลูกค้าได้รับสินค้า (ประมาณ 1 สัปดาห์) ลูกค้าจะโอนเงินเข้าบัญชีเพื่อชำระค่าสินค้า

3.2 โรงงานที่ 2 โรงงานผลิตกางเกงมัดข้อม

1. สินค้าที่ผลิต - กางเกงมัดข้อม
2. สถานที่ตั้งกิจการ - หมู่ที่ 5 ตำบลร่องฟอง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
3. เจ้าของกิจการ - เป็นคู่สามีภรรยา การศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเดิมสามีมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ส่วนภรรยาเคยเป็นลูกจ้างกิจการตัดเย็บเสื้อผ้าร่วมกันหนวมาก่อน ต่อมาเมื่อมีทุนส่วนตัวจึงได้เริ่มกิจการของตนเอง เป็นกิจการกางเกงมัดข้อมเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ของตนเองมีความแปลกกว่ากิจการอื่น
4. การจ้างงาน - กิจการมีลูกจ้าง 6 คน โดยจะจ่ายค่าจ้างเป็นราย 15 วัน เพื่อต่อรองให้มาทำงานทุกวัน เพราะกิจการนี้มีการแบ่งความรับผิดชอบของคนงานชัดเจน โดยทำหน้าที่ตัดผ้า 2 คน ทำหน้าที่ มัดข้อม 2 คน อีก 2 คนที่เหลือจะทำหน้าที่ตรวจสอบความเรียบร้อยของกางเกงก่อนและหลังข้อมแยกสี แยกขนาด และพับเพื่อส่งจำหน่าย ส่วนช่างเย็บจะเป็นช่างประจำ จ่ายค่าจ้างตามจำนวนกางเกงที่เย็บได้
5. การสั่งซื้อวัตถุดิบ - สั่งซื้อผ้าจากพ่อค้าเจ้าประจำในตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผ้าสีขาว แต่จะซื้อผ้าสีอื่นด้วย เพื่อเตรียมไว้หากลูกค้าต้องการสินค้าแบบอื่น ส่วนอุปกรณ์ตกแต่งกางเกงได้แก่ ป้ายยี่ห้อ เชือกผูกเอว จะซื้อจากจากพ่อค้าเหล่านี้เลย ผ้า สี ข้อมผ้า แก๊สहुงต้ม จะซื้อจากร้านประจำในตัวอำเภอเมืองแพร่
6. ขั้นตอนการผลิต - ในการผลิตของโรงงานที่ 2 จะเป็นไปตามขั้นตอนดังนี้

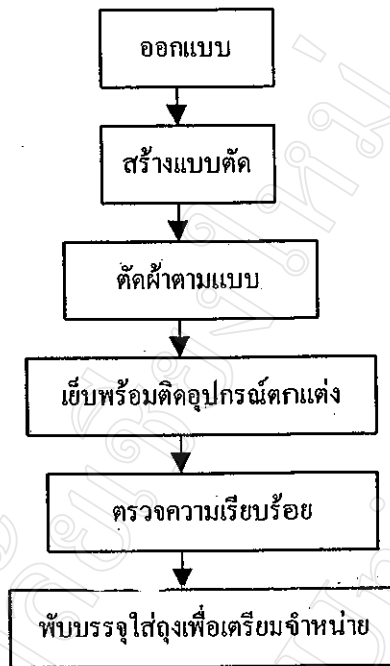
ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดในการผลิตดังนี้ เริ่มจากการวาดแบบกางเกง แล้วคนงานจะกำหนดขนาดผ้าโดยใช้ตะปู 2 ตัว ตามแบบ โรงงานที่ 1 แล้วใช้เครื่องตัดผ้าตัดตามแบบ เพื่อใส่ถุงให้เจ้าของกิจการนำไปส่งให้ช่างเย็บ ซึ่งอยู่ต่างอำเภอ ทำการเย็บเป็นกางเกง เมื่อได้กางเกงสีขาวมาแล้วคนงานที่มีหน้าที่มัดข้อม จะทำการพับกางเกงเป็นรูปสามเหลี่ยมคล้ายแซนวิช แล้วใช้เชือกฟางมัดแต่ละมุมเพื่อทำลวดลาย จากนั้นจะทำการย้อมโดยสีที่ย้อมจะเป็นสีย้อมร้อน ขั้นตอนการย้อมสีจะทำโดยผสมสีกับน้ำในถังย้อม ในอัตราส่วนสี 2 กล่อง ต่อน้ำ 1 ปีบ แล้วนำไปตั้งไฟ สีละ 1 ถัง ซึ่งในการผลิตส่วนใหญ่จะใช้สี 2 สี เมื่อน้ำร้อนจะทำการจุ่มมุมผ้าที่มัดเตรียมไว้ลงในน้ำสี ตามลวดลายที่ต้องการ ตัดเชือกออกแล้วนำผ้าไปซัก แล้วตากแดดเพื่อให้แห้ง เมื่อการย้อมเสร็จสิ้นจะนำไปให้คนงานอีกส่วนตรวจสอบความเรียบร้อย แล้วพับแยกตามสี เพื่อเตรียมส่งจำหน่าย

7. การจำหน่าย - กิจการจะผลิตสินค้าเพื่อรอคำสั่งซื้อสั่งซื้อจากลูกค้า แต่ส่วนใหญ่จะผลิตไม่ทันกับคำสั่งซื้อเนื่องจากเจ้าของกิจการค่อนข้างให้ความสำคัญกับความสมบูรณ์ของงานที่ออกมา เช่น มีสินค้าตัวไหนที่มีตำหนิจะคัดออก นอกจากนี้กางเกงผ้ามัดข้อมเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีสีสันสวยงาม ทำให้กำลังเป็นที่นิยมของตลาด ทำให้สินค้าผลิตได้จำหน่ายตลอด โดยเจ้าของจะส่งสินค้าให้ผู้ซื้อ

ผ่านทางบริษัทขนส่งสินค้า ส่วนใหญ่จะใช้บริการของ บริษัท นีมซี่เส็ง จำกัด เมื่อผู้ซื้อซึ่งเป็นพ่อค้า ในตลาดค้าส่ง ได้แก่ โบ๊เบ๊ ประตุน้ำ ไบหยก เป็นต้น ได้รับสินค้าจะโอนเงินเข้าบัญชี

3.3 โรงงานที่ 3 โรงงานผลิตเสื้อแจ็กเก็ต กระเป่าเป้ และเสื้อกั๊ก

1. สินค้าที่ผลิต - เป็นโรงงานที่ผลิตสินค้าได้แก่เสื้อแจ็กเก็ต กระเป่าเป้ และเสื้อกั๊ก
2. สถานที่ตั้งกิจการ - หมู่ที่ 2 ตำบลร่องฟอง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
3. เจ้าของกิจการ - เป็นคู่สามีภรรยา สามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ส่วนภรรยาการศึกษา ระดับประถมศึกษา เดิมสามีมีอาชีพรับราชการทหาร ปัจจุบันลาออกรับบำนาญและช่วยกิจการ ภรรยา ภรรยาเคยเป็นลูกจ้างกิจการตัดเย็บเสื้อผ้ามาก่อนทำให้มีประสบการณ์ในการตัดเย็บและออกแบบผ้า ต่อมาเมื่อมีทุนส่วนตัวจึงได้เริ่มกิจการของตนเอง
4. การจ้างงาน - มีคนงานทั้งหมด 6 คน โดยคนงานเหล่านี้จะจ่ายค่าจ้างเป็นรายวัน โดยคิดตาม จำนวนผ้าที่ตัดได้ในแต่ละวัน
5. การสั่งซื้อวัตถุดิบ - สั่งซื้อผ้าซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญจากโรงงานในกรุงเทพฯ ร้อยละ 50 ส่วน อีกร้อยละ 50 ซื้อจากพ่อค้าเจ้าประจำในตำบลแม่คำมี ทั้งนี้เนื่องจากถ้าซื้อผ้าที่โรงงานในกรุงเทพฯ จะ ได้ผ้าราคาถูกแต่ไม่สามารถเลือกแบบได้ ส่วนการซื้อผ้าจากพ่อค้าตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จะมีแบบผ้าให้เลือกมากซึ่งพ่อค้าจะนำผ้ามาให้เลือกถึงที่บ้าน นอกจากนี้ยังสั่งซื้อ อุปกรณ์ตกแต่งกางเกงได้แก่ ป้ายยี่ห้อ ซิป กระดุม ตาไก่ ยางยืด จากพ่อค้าเหล่านี้เลย ส่วนด้าย จะ ซื้อจากร้านประจำในตัวอำเภอเมืองแพร่
6. ขั้นตอนการผลิต - ขั้นตอนการผลิตจะเป็นไปตามขั้นตอนดังนี้

ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดในการผลิตดังนี้

ขั้นตอนการผลิตเสื้อแจ็กเก็ตและเสื้อกั๊กจะมีรายละเอียดดังนี้ทำการวาดแบบเสื้อ แล้วแบ่งผ้าตามความยาวที่ต้องการ วิธีการแบ่งผ้าจะมี 2 แบบ แบบที่ 1 สำหรับผ้าที่มีความหนาซึ่งจะใช้สำหรับตัดเสื้อแจ็กเก็ต(ผ้าชั้นนอก) เสื้อกั๊ก จะใช้วิธีการพับทบซ้อนกันไปเรื่อย ๆ โดยความกว้างของผ้าแต่ละชั้นจะขึ้นอยู่กับขนาดของแบบเสื้อ วิธีการแบ่งผ้าแบบที่ 2 สำหรับผ้าที่มีความบาง ได้แก่ผ้าชั้นในที่ใช้ตัดเสื้อแจ็กเก็ต จะใช้ตะปู 2 ตัว ตอกไว้บนราวไม้ความสูงระดับสายตา ระยะห่างเท่ากับความกว้างของผ้าที่ต้องการเลียบชายผ้าด้านหนึ่งไว้กับตะปูตัวหนึ่ง แล้วเลียบชายอีกด้านไว้กับตะปูอีกตัว ทำซ้อนกันจนหมดความยาวผ้า เมื่อได้ผ้าตามขนาดที่ต้องการ ลูกจ้างจะทำการตัดผ้าตามแบบที่วางไว้ โดยใช้เครื่องตัดผ้ากดบนผ้าที่พับทบกันตามแบบสำหรับชิ้นส่วนที่ไม่ต้องการความละเอียดในการตัด ส่วนชิ้นส่วนที่มีความละเอียดจะใช้กรรไกรตัดแล้วแยกใส่ถุง เพื่อเตรียมส่งนำไปส่งให้ช่างเย็บนำไปเย็บเป็นตัวเสื้อ สำหรับการตัดกระเป๋าก็จะตัดผ้าตามแบบที่ได้ออกแบบไว้ ซึ่งแบบส่วนใหญ่จะคัดลอกจากกระเป๋ากีฬาที่ขายตามห้างสรรพสินค้า โดยจะตัดเป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ แล้วส่งให้ช่างเย็บเย็บตามแบบที่ให้เป็นตัวอย่าง เมื่อได้ช่างเย็บทำงานเสร็จ เจ้าของกิจการจะไปรับงานเพื่อให้ตรวจสอบความเรียบร้อย แยกสี แยกขนาดของเสื้อ และกระเป๋าก่อนแล้วพับเพื่อบรรจุใส่กระสอบฟาง เพื่อนำส่งให้ลูกค้าตามใบสั่งซื้อ ซึ่งการผลิตเสื้อแจ็กเก็ต และกระเป๋ากีฬาก็จะไม่ผลิตตลอดปี โดยช่วงเดือน กันยายน-กุมภาพันธ์จะผลิตเสื้อแจ็กเก็ต เพื่อให้ทันจำหน่ายในฤดูหนาว ซึ่งจะมีลูกค้าสั่ง

ชื่อมาก ส่วนกระเป่าเป่าจะผลิตช่วงมีนาคม-สิงหาคม เพื่อให้มีรายได้ทดแทนช่วงที่ไม่มีรายได้จากการจำหน่ายเสื้อแจ๊คเก็ต

7. การจำหน่าย - กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นร้านค้าในย่านค้าส่งในกรุงเทพ ได้แก่ ตลาดโบ๊เบ๊ ประตูน้ำ ไบฮยก ฯ นอกจากนี้ยังมีลูกค้าที่เป็นคนจังหวัดแพร่มาสั่งสินค้าเพื่อนำไปจำหน่ายยังต่างจังหวัด โดยเฉพาะการผลิตเสื้อกันหนาว และกระเป่าลูกค้าจะมีแบบมาให้เจ้าของกิจการเพื่อทำการคัดลอกแบบ ซึ่งการสั่งสินค้าแต่ละครั้งจะให้ลูกค้าวางเงินมัดจำบางส่วน เนื่องจากต้นทุนวัตถุดิบค่อนข้างสูง แต่สำหรับลูกค้าบางรายที่เป็นลูกค้าประจำและชำระค่าสินค้าตรงเวลาจะงดเว้นการวางเงินมัดจำ เมื่อผลิตสินค้าผลิตเสร็จเรียบร้อยเจ้าของกิจการจะส่งสินค้าผ่านบริษัทขนส่งไปให้ลูกค้า เมื่อลูกค้าได้รับสินค้า (ประมาณ 1 สัปดาห์) ลูกค้าจะโอนเงินเข้าบัญชีเพื่อชำระค่าสินค้า